

בעזהשי"ת

מִיָּמֵי עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב-אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָהּ
סְטְרִיקוֹר

קובץ דברי תורה

עצה ותבונה

דברי תורה
מב"ק מרז אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים בספרה"ק
מב"ק מרז אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת שופטים
תשפ"ב

מכון זכור
לאברהם
סטריקוב

נדבת

הר"ר פנחס וינטרויב הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבן בשעתו"מ

יה"ר שירווי רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח

לע"נ

הרה"ח מנחם זאב (מענדל וואלף) זצ"ל

בהרה"ח שמחה בונים זצ"ל

חסידה (באטשאן)

נלב"ע ו' אלול תשכ"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

בקול רנה ושמחה מתוך הדרת כבוד והרדת קודש באנו לשגר בזאת
ברכת מזל טבא מעומקא דליבא קדם פני מורה דרכינו ומאיר נתיבותינו
עטרת ראשינו ונור תפארתינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעון הקודש
בהולדת הנכדה, בת לבנו

הרה"צ ר' פנחס יהושע העשירי שליט"א

אחת היא הברכה קדם הסבים הדטולים

מורינו הגה"צ שליט"א

חדב"ץ כ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה, רב דבית מדרשינו בב"ב

הנה"צ רבי יהושע אייכנשטיין שליט"א מזידיטשוב

יהא רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא שירויה רבינו שליט"א רוב נחת ותענוג דקדושה
ממנה ומכל יוצ"ח בבריות נופא ונהורא מעליא, ומצלאין אנו להוי מלכא שיאריך
ימים על ממלכתו וינחנו במעגלי צדק על מי מנוחות עד ביאת נואל צדק בב"א.

ט"ז אלול תשס"א - ט"ז אלול תשפ"ב

מִים עֲמָקִים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה

קחו לכם חלק ונחלה
בזכות תורה קדושה זו,
והבו לעזרת ה' בגבורים
למען יוכלו להמשיך
במלאכת הקודש, לכבוד
רבינו זיע"א ולכבוד תורתו.

בהתקרב יומא דהילולא קדישא של כ"ק מרן אדמו"ר
זיע"א, כל נדיב לב יביאו את תרומת ה', להשתתף
במלאכת הקודש של הוצאת דברי התורה הקדושים
והנפלאים אשר יצאו מעומ"ק ל"ב צדיק, לב חכם ונבון,
כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א, המופיעים באחרונה בעריכה
מדוקדקת מלאכת מחשבת ובהידור משובב לב.
ומצורף אל הטהור טהור – שיעורי החסידות של נכדו
ממשיך דרכו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, המאירים
והבהירים, סוללים את הדרך הישרה שילך בה האדם.

לתרומות והנצחות:
052-7620204

רחוב דוד 32 ירושלים

קובץ כ"ה
ערש"ק פר' שופטים תשפ"ב

ניתן להאזין לשיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי במערכת 'קול סטריקוב' מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור בקו שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בקול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

לקבלת הגליון באימייל a609200101002@gmail.com

שופטים

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך
 ימין ושמאל (יז, יח). וברש"י: ימין
 ושמאל, אפילו אומר לך על ימין שהוא
 שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן
 כשאומר לך על ימין ימין, ועל שמאל
 שמאל.

היינו שננטווינו צוה לצטל תמיד דעתנו
 לסנהדרין אשר צלשכת הגזית,
 וכמו כן שייך ציווי זה לדורות שצריך
 האדם לצטל דעתו לדעת גדולי הדור,
 ואפילו צדצר שנראה לאדם צשכלו
 כ"ימין", היינו שראוי לעשותו, היפך
 ממה שאומרים שהוא 'שמאל', שאינו
 ראוי לעשותו, וכן להיפך, אעפ"כ צריך
 לצטל את דעתו מפני דעתם של גדולי
 הדור.

אמנם מה שכתב רש"י 'וכל שכן
 כשאומר לך על ימין ימין ועל
 שמאל שמאל', הוא צ"ב, מה נצרך לדון
 צוה קל וחומר, והלא צצר פשוט הוא

צצאופן שגם הצית דין אומרים כן וגם
 לאדם צעצמו נראה כצצריהם, פשוט
 שמחויצ לנהוג כך, גם מצלעדי חוצת
 השמיעה לצית דין, שהרי כך הוא האמת,
 ומדוע הוצרכנו לזה ללמוד מכל שכן שגם
 צכהאי גוונא נוהגת אזהרת 'לא תסור'.

וייש לומר שנתחדש צוה, שצכל דין
 ואפילו צדצר שהוא פשוט וצרור
 כשמלה ומוצן צשכל כל אחד ואחד, כמו
 איסור אכילת דם שכל אחד יודע מהו
 הדם (משא"כ גצי חלצ שיש צוה כמה
 שיטות והרצה פרטים לקצוע איזה חלצ
 נאסר) (ראה בצרוכה צספר תורת הניקור
 הירושלמי), אעפ"כ גם צדצר זה צריך
 לנהוג כך רק משום שכן פסקו הצית דין,
 ולא מחמת שהוא מצין כן צשכלו, וכך
 צריך לצטל את דעתו לגמרי ולא להתחשב
 כלל צדעתו וצשכלו שלו. וזהו 'וכל שכן
 כשאומר לך על ימין ימין ועל שמאל
 שמאל', שגם צאותם הצצרים הפשוטים

והמוכחים לבל, יעשה אותם מכח הוראת
צית דין ולא מחמת הצנתו.

ובדרך נחות, מדוע צריך קל וחומר
שאם אומרים על ימין שהוא
ימין ישמעו לו. אלא שכנראה שישנם
אנשים שיש להם נטייה לעשות 'ככל אשר
יורוך' דווקא כשאומרים על שמאל שהוא
ימין.

[ובגומח אחר:] צא לרמו על עניין זה
שצריכים לשמוע בקול גדולי
הדור וכן להתבטל לצדיקים שצכל דור,
וצא לומר שלא רק לאותם צדיקים
שאומרים על ימין שהוא שמאל ועל
שמאל שהוא ימין צריכים לשמוע, אלא
גם לאותם ההולכים צדרך פשוטה
ואומרים על ימין שהוא ימין ועל שמאל
שהוא שמאל.

והיה בשבתו על במא ממלבתו וגו'
(שם, יח).

אא"ז אדמו"ר הזקן זי"ע לאחר
פטירת מחותנו הרה"ק הבית
אברהם מסלונים זי"ע שלח לומר לצנו

ממלא מקומו הרה"ק רבי שלמה דוד
יהושע זי"ע הי"ד, שגצי מלך ישראל
נאמר 'והיה כשצתו על כסא ממלכתו',
והרמו צוה, שהמלך צריך לדעת שעל אף
כל הכבוד שמכזדים אותו מצד דין כבוד
מלכים, אסור לו צעצמו להתגאות
ולהגציה את רוחו, אלא שיהיה תמיד
'כשצתו על כסא ממלכתו' - והיינו, כי
צאותה העת שהמלך מתיישב על כסאו
ומתחיל מלוך, אז צוודאי שמרגיש צעצמו
פחיתות ערכו, ומכיר שמחמת עצמו
אינו ראוי לכל הכבוד הזה, והוא שרוי
ציראה ופחד מן העול הזה שהוטל עליו,
ומחמת כן נוהג צענוה וליצו נכנע ושפל.
וציוותה התורה שכל המשך המלוכה
צריך שתהיה צאותו המצב והצחינה של
'כשצתו', עם אותה ההכנעה והשפלות
והפחד שיש לו צאותו הזמן ושלא יצוא
חלילה למצב של גאות.

ודבר זה שייך צכל מנהיג ישראל, שהוא
צאותה צחינה של מלך, שצריך
שיהיה תמיד אללו צצחינת 'כשצתו'.

לא תסיג גבול רעך אשר גבלו
ראשנים בנחלתך אשר תנחל

בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך לרשתה
(יט, יד).

(אמנם שמא יש מעין זה גם במקום
אחר^א).

וברש"י: לא תסיג גבול. לשון נסוגו
אחור (ישעיה מב, יז), שמחזיר
סימן חלוקת הקרקע לאחור, לתוך שדה
חצירו, למען הרחיב את שלו, והלא כבר
נאמר (ויקרא יט, יג) 'לא תגזול', מה תלמוד
לומר 'לא תסיג', למד על העוקר תחום
חצירו שעובר בשני לאוין, יכול אף בחוץ
לארץ, תלמוד לומר 'בנחלתך אשר תנחל'
וגו', בארץ ישראל עובר בשני לאוין, בחוץ
לארץ אינו עובר אלא משום לא תגזול.

ועל דרך המוסר יש לפרש אזהרה זו,
שצאה לרמוז ליהודי שצא לגבול
רעהו, היינו שמגיע לאיזה מקום אחר
ששם המנהגים שונים מאשר במקומו
ומכל מה שהורגל מקודם, ועל זה צאה
התורה להזהיר 'לא תסיג גבול רעך',
'גבול' מלשון גדר, היינו שלא יזלזל בכל
אותם הגדרים והסייגים שקבעו
החכמים באותו המקום, והיינו 'אשר
גבלו ראשונים', כי לכל מנהג יש מקור
קדום אף שאינו ידוע לנו.

הנה מצינו בזה דבר מחודש, כי כל
המאות התלויות בארץ באמת
אינן שייכות כלל בחו"ל, אבל אזהרה זו
הרי נוהגת גם כן בחו"ל מלד איסור לא
תגזול, ומכל מקום נתחדש כאן עוד
איסור מסוים בזה דווקא לארץ ישראל.
והוא חידוש שלא מלאנוהו אלא כאן

ובאמור שציווי זה נאמר במיוחד בארץ
ישראל, וכל הרמזים
מתקשרים אל הפשט, ואם כן נראה על
דרך האמור שבארץ ישראל צריך זהירות
יתירה להיזהר צעניינים אלו שלא לזלזל
בגדרים וצסייגים שגבלו ראשונים במקום
אחד או בקהילה אחת.

מים עמוקים

ליקוטי אמרים תניא - פרק מ"א [1]

לעיל כי על ידי זה מתיחדים גם כן מקור התורה והמצות שהוא הקב"ה עם מקור נפשו האלקית הנקרא בשם שכינה שהן בחינת ממלא כל עלמין ובחינת סובב כל עלמין כמו שנתבאר במקום אחר (ראה שער היחוד והאמונה פרק ז) באריכות.

אבל יחוד נפשו והתכללותה באור ה' להיות לאחדים, בזה חפץ כל אדם מישראל באמת לאמיתו לגמרי בכל לב ובכל נפש מאהבה הטבעית המסותרת בלב כל ישראל לדבקה בה' ולא ליפרד ולהיות נכרת ונבדל ח"ו מיחודו ואחדותו יתברך בשום אופן אפילו במסירת נפש ממש.

ועסק התורה ומצות והתפלה הוא גם כן ענין מסירת נפש ממש כמו בצאתה מן הגוף במלאת שבעים שנה, שאינה מהרהרת בצרכי הגוף אלא מחשבתה מיוחדת ומלוכשת באותיות התורה והתפלה שהן דבר ה' ומחשבתו

ואף שלהיות כוונה זו אמיתית בלבו שיהיה לבו חפץ באמת יחוד העליון הזה צריך להיות בלבו אהבה רבה לה' לבדו, לעשות נחת רוח לפניו לבד ולא לרוות נפשו הצמאה לה', אלא כ'ברא דאשתדל בתר אבוי ואמיה דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה' כו' וכמו שנתבאר לעיל (פרק י) בשם רעיא מהימנא]. מכל מקום יש לכל אדם להתגיל עצמו בכוונה זו, כי אף שאינה באמת לאמיתו לגמרי בלבו שיחפץ בזה בכל לבו, מכל מקום מעט מזער חפץ לבו בזה באמת מפני אהבה הטבעית שבלב כל ישראל לעשות כל מה שהוא רצון העליון ברוך הוא ויחוד זה הוא רצונו האמיתי.

והיינו יחוד העליון שבאצילות הנעשה באתערותא דלתתא על ידי יחוד נפש האלקית והתכללותה באור ה' המלוכש בתורה ומצות שעוסקת בהן והיו לאחדים ממש כמו שנתבאר

יתברך והיו לאחדים ממש שזהו כל עסק הנשמות בגן עדן כדאיתא בגמרא (ל"א זכוכות י"ז:) ובזהרר (ל"א ט"א מ"א ק"ל); ועוד) אלא ששם מתענגים בהשגתם והתכללותם באור ה'.

וזהו שתקנו בתחלת ברכות השחר קודם התפלה 'אלקי נשמה' וכו' 'ואתה נפחתה' כו' 'ואתה עתיד ליטלה ממני' כו', כלומר מאחר שאתה נפחתה בי ואתה עתיד ליטלה ממני לכן מעתה אני מוסרה ומחזירה לך לייתה באחדותך וכמו שכתוב (תהלים כה, א) 'אליך ה' נפשי אשא', והיינו על ידי התקשרות מחשבתי במחשבתך ודיבורי בדיבורך באותיות התורה והתפלה ובפרט באמירה לה' לנכח כמו 'ברוך אתה' וכהאי גוונא.

והנה בהכנה זו של מסירת נפשו לה' יתחיל ברכות השחר 'ברוך אתה' כו' וכן בהכנה זו יתחיל ללמוד שיעור קבוע מיד אחר התפלה, וכן באמצע היום קודם שיתחיל ללמוד צריכה הכנה זו לפחות כנודע שעיקר ההכנה לשמה לעכב הוא בתחלת הלימוד בבינונים וכמו בגט וספר תורה שצריכים לשמה לעכב ודיו שיאמר בתחלת הכתיבה 'הריני כותב לשם

קדושת ספר תורה' או 'לשמו ולשמה' כו', וכשלומד שעות הרבה רצופות יש לו להתבונן בהכנה זו הנ"ל בכל שעה ושעה עכ"פ כי בכל שעה ושעה היא המשכה אחרת מעולמות עליונים להחיות התחתונים והמשכת החיות שבשעה שלפניה חוזרת למקורה [בסוד 'רצוא ושוב' שבספר 'צירה (פ"א מ"ט)] עם כל התורה ומעשים טובים של התחתונים כי בכל שעה שולט צירוף אחד מי"ב צירופי שם הוי"ה ב"ה בי"ב שעות היום וצירופי שם אדנ"י בלילה כנודע.

והנה כל כוונתו במסירת נפשו לה' על ידי התורה והתפלה להעלות ניצוץ אלקות שבתוכה למקורו תהא רק כדי לעשות נחת רוח לפניו יתברך כמשל שמחת המלך בבוא אליו בנו יחידו בצאתו מן השביה ובית האסורים כנ"ל.

והנה כוונה זו היא אמיתית באמת לאמיתו לגמרי בכל נפש מישראל בכל עת ובכל שעה מאהבה הטבעית שהיא ירושה לנו מאבותינו. רק שצריך לקבוע עתים להתבונן בגדולת ה' להשיג דחילו ורחימו שכליים וכולי האי ואולי וכו' כנ"ל.

דולה התבונה

תוכן וכוונת אמירת 'לשם יחוד'

שיעור בספה"ק לקוטי אמרים תניא

ליל שישי פרשת ראה תשפ"ב

עלינו למלאות תאוותו של מלך המשיח להחיש את עת הגאולה
על ידי התעוררות תשובה ומצוות ומעשים טובים

פתח דברינו יהיה בדברי האור החיים הק' בפרשתנו עה"פ (טו, ז) "כי יהיה בך אביון
מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר ה' אלקיך נתן לך". ומפרשו בדרך הרמז
על "אחד המיוחד שבאומה שאליו אנו מקוים ומצפים מתי יבא והוא מלך ישראל
משיחנו", שהוא נמשל לעני כמו שנאמר (זכריה ט, ט) "עני ורוכב על חמור", ורמז הכתוב
שסיבת הדבר שהוא אביון הוא 'בך', היינו מחמתנו, כי עוונותינו האריכו קיצנו.

ומוסיף לפרש את הפסוק על דרך זה, על פי דברי הזוה"ק (זוהר מדש פרשת נח): "דאי
יחזרון בתשובה חדא כנישתא בזכותם יתכנש כל גלותא", היינו שאם אך
קהלה אחת או בית הכנסת אחד יתעוררו בתשובה אפשר להביא על ידי זה את
הגאולה. וזהו 'כי יהיה בך אביון' - ש"הוא תאב בדבר זה שהוא 'אחד שעריך', שזה
יספיק למלאות תאוותו לבא ברינה", וזהו 'בארצך', "העיר מקום תאוותו היא ארץ
הקדושה 'אשר ה' אלקיך נותן לך", שהוא תאב מתי תפקד 'העיר היונה' (לפני ג, ב)
חמדת הלכות, ויצו ה' לכל איש ישראל שלא יאמץ את לבבו וגו' אלא יתחזק בכל עוז
ותעצמות למלאות חשק האחד המיוחד, כי באמצעות מעשה בני אדם ובפרט במצות
הצדקה דכתיב (ישעיה נד, יד) 'בצדקה תכונני'."

ובבן עלינו לראות למלאות את חשקו של משיח ה', לעורר עת הפקידה, וזאת על ידי כל מעשה טוב שעושים וכל התעוררות תשובה, שעל ידי זה מביאים לימות המשיח.

עניין ה'לשם יחוד' ו'כגוונא' הנאמר בקבלת שבת

נמשיך בלימוד פרק מ"א, בעניין נוסח האמירה 'לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה', אשר אומרים זאת בכל יום במצוות רבות, ועם זאת תוכנו אינו מובן ונהיר כל כך לכל. ולמדנו בשיעור הקודם את דברי התניא בביאור המושג 'יחוד קוב"ה ושכינתיה', ש'קוב"ה' היינו האור אין סוף, ו'שכינתיה' הוא הבחינה שבה מתגלה הקב"ה בעולם, אשר לכן קוראים לזה 'שכינה', כי בה שוכן הקב"ה בעולם הזה. והיינו כי הקב"ה בעצמותו הוא אור נשגב ונעלה עד למאוד אשר אין לנו הברואים בו שום השגה, ואין לו כלל שייכות לעולמות, אבל יש את הבחינה שעלה ברצונו יתברך להוציא מעצמו ולהתגלות על ידה בעולמות העליונים והתחתונים - על ידי מעשי הברואים, ועל ידי הנסים והנפלאות, וכללות הנהגת הקב"ה כבריאה, שכל דברים אלו נקראים 'שכינה', שעל ידם הקב"ה שוכן ומתגלה בעולם.

ובבן ישנם שני הנהגות - ההנהגה האחת איך שהקב"ה מרומם וגבוה מעל גבוה עד שאין לנו בו שום השגה, וההנהגה השנית איך שהוא מתגלה כאן בעולם הזה. ובין שני הנהגות אלו פועלים 'יחוד', והיינו על ידי שממשיכים מהאור א"ס יותר התגלות על העולם הזה, שעי"ז מייחדים את בחינת השכינה הנמצאת בעולם עם בחינת קוב"ה שהוא למעלה מן העולם, וזאת על ידי התורה והמצוות וכל מיני ההנהגות והמעשים הטובים, שעל ידם יש לנו כח להמשיך כזה אור מ'קוב"ה' ל'שכינתיה', וזהו 'לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה'.

ו'בשם כל ישראל' היינו שלא רק שהנשמה שלו, המושרשת בשכינה, תתייחד באור ה', אלא הוא עושה פעולה זו לתכלית שכל הנשמות של כלל ישראל המושרשות בשכינה, יתרוממו ויתייחדו באור אין סוף.

ועניין זה הוא פתח להבין גם כן את דברי הזוה"ק - 'כגוונא' הנאמרים בקבלת שבת, אשר שם מתואר מה נפעל ביום השבת, ובפרט בתחלת השבת, 'צלותא דמעלי

שבתא' - בתפילת ערב שבת. אשר שם גם כן מיוסד העניין על 'יחוד קוב"ה ושכינתיה', וכאמור שם: "למהוי אחד באחד" - היינו שיהיה יחוד קוב"ה ושכינתיה.

ונראה מזה שכמו שכללות התורה והמצוות מיוסדים לפעול יחוד קוב"ה ושכינתיה, ביותר ישנו ענין זה ביום השבת ובפרט בשעת כניסת השבת. והרי זהו עניין 'לכה דודי לקראת כלה' וכמו שהביא ביסוד ושורש העבודה (סער ס פרק 3) הפירוש בזה על דרך הקבלה ש'דודי' זה הקב"ה, ו'כלה' היא השכינה הקדושה, שבכל ימות החול השכינה הקדושה בעולמות התחתונים בשבילנו, ועתה בשבת קודש היא עולה לעולמות העליונים בשביל קדושת שבת הרמה, ולכן אומרים 'לכה דודי' שיצא הקב"ה 'לקראת כלה' השכינה הקדושה, לקבל פניה.

ועניין זה נוגע לנו, שנדע לכוון בכל הפעולות שעושים בשבת שעל ידם אנו כנסת ישראל המושרשים בשכינה הקב"ה, מתקרבים אל הקב"ה ומתייחדים בו, ואם כן מה גדלה ונעלה עבודת השבת, שאפשר על ידה להתקרב יותר ויותר אל ה'.

אף שהכוונה האמיתית ב'לשם יחוד' היא מדרגה גדולה מאוד, מכל מקום שייך שכאן"א יאמר זאת כיוון שבפנימיות לבו הוא חפץ בזה

ומוסיף התניא הבהרה נצרכת לעניין אמירת ה'לשם יחוד': ואף שלהיות כוונה זו אמיתית בלבד שיהיה לבו חפץ באמת יחוד העליון הזה צריך להיות בלבד אהבה רבה לה' לברו, לעשות נחת רוח לפניו לבד ולא לרוות נפשו הצמאה לה', אלא כ'ברא דאשתדל בתר אבוי ואמיה דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה' כו' [כמו שנתבאר לעיל (פרק י) בשם רעיא מהימנא] - היינו כי ישנם שני מדרגות של אהבה - המדרגה היותר פשוטה ורגילה שהאהבה קשורה לעניינו של האוהב, שהוא אוהב את ה' ומכח זה רוצה להתקרב אליו, הרי שהוא אמנם אוהב את ה', אבל הביטוי של האהבה היא בקשר לעצמו. ואילו האהבה היותר גדולה במעלה היא 'לה' לברו לעשות נחת רוח לפניו לבד ולא לרוות נפשו הצמאה לה", היינו שתכלית האהבה היא רק בלתי לה' לברו. ואהבה זו היא כאהבת הבן לאביו ולאִימו, שתולדת אהבתו היא, רצונו

ומאווייו שיהיה להם כל טוב, 'דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה'. ואהבה זו היא הכוונה של 'לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה' – שעושה למען שמו באהבה ולא לתועלת עצמו.

ואם כן לכאורה יוקשה, איך יכול כל יהודי באשר הוא לומר את ה'לשם יחוד', והיינו שהוא רוצה ומבקש שיהיה 'יחוד קוב"ה ושכינתיה', ולשם כך הוא עושה את המצוה, ובאמת הוא עדיין איננו נמצא במדרגה עילאית זו, נחלתם של יחידי סגולה, ואם כן איך הוא יכול לומר כך – מכל מקום יש לכל אדם להרגיל עצמו בכוונה זו, כי אף שאינה באמת לאמיתו לגמרי בלבו שיחפוץ בזה בכל לבו, מכל מקום מעט מזער חפץ לבו בזה באמת מפני אהבה הטבעית שבלב כל ישראל לעשות כל מה שהוא רצון העליון ברוך הוא ויחוד זה הוא רצונו האמיתי – כל יהודי יש לו בפנימיות לבו אהבה רבה זו, שתכליתה למלאות את רצון ה', וממילא על כל אחד, במצבו ובמדרגתו שלו, להתרגל לומר דברים כאלו אפילו שהוא עדיין איננו במדרגה של עניין האמירה.

וכבר ביאר עניין זה לעיל (פק יג), שיש בעבודת ה' מדרגה של 'אמת' ויש 'אמת לאמיתו', אשר לכאורה הדעת נותנת שיש רק אמת אחת, ואם אין זה אמת לגמרי הרי אין זה ראוי כלל להיקרא בשם אמת, אולם התניא שם מבאר שאין זה כן, כי אמנם כן שישנה בחינה של אמת שאינה אמת לאמיתה, "והריני קורא באהבתם שבתפלתם (של הבינונים) גם כן 'שפת אמת תכון לעד' (משלי יב, יט)", כי מעט אמת הוא גם כן נחשב לדבר מה.

וכל זאת למה, כי באמת נשמת היהודי באשר הוא יש לה שייכות עם הדברים הנשגבים הללו, אלא שקשר זה מוסתר תחת הרבה רצונות גשמיים ונחותים המסתירים ומעלימים את נקודת האמת לאמיתה שבלב כל יהודי, ולכן אינו מרגיש זאת עם כל אמיתות לבו ונפשו.

והדברים עולים יפה עם דברי הרמב"ם הידועים בהלכות גירושין (פ"ג ה"כ) בביאור הדין בגט ובקרבת של 'כופים אותו עד שיאמר רוצה אני', ולכאורה איך אפשר להחשיב זאת לגט מרצון, הלא באמת הוא איננו רוצה, והוא לא אמר 'רוצה אני'

אלא כיוון שהיכוהו מכות נמרצות, וכתב שם: "מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עברה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו או עד שנתרחק מדבר האסור לעשותו אין זה אנוס ממנו אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה, לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות מישראל ורוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העברות ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו". וכוונת הדברים שבאמת היהודי מעצם טבעו רוצה לעשות את מצוות ה', אלא שיש לו יצר הרע המעלים ומסתיר את רצונו הטבעי, וברגע שמחלישים את כח היצר, הרי חוזר ומתגלה רצונו של האדם שהיא לעשות את רצון ה'.

וזו לכאורה כוונת התניא כאן – שכל אדם יכול לומר 'לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה' אף שאינו נמצא במדרגה גדולה זו, כיוון שבלבו יש לו אהבה טבעית לעשות את רצון ה' – היינו שאפשר להתייחס לרצון הפנימי שיש לאדם, ואפילו שהוא מכוסה תחת כל מיני רצונות אחרים שיש לו, עדיין אפשר לומר שהרצון הפנימי הוא גם כן רצונו האמיתי של האדם, וכיוון שהרצון הפנימי הוא לעשות את רצון ה', ורצון ה' הוא ליחד קוב"ה ושכינתיה בשם כל ישראל, אזי יכול האדם לומר כן, כי הוא רוצה לעורר בזה את הרצון האמיתי.

ביאור הנהגת הצדיקים שזלזלו באנשים שנהגו והתבטאו בדברים שלא אחזו בהם באמת

וכבר דיברנו מעניין זה, שהנהגה ידוע שהיו הרבה מן הצדיקים, ובפרט מצדיקי פולין, שנהגו בהנהגה מאוד חריפה בעניין זה שלא לומר אמירות ושלא להתבטא בביטויים שאין אוחזים בזה, כיוון שאם אין נמצאים במדרגה זו, הרי לדבר כן זהו סרק ודמיון כוזב בעלמא, ואין זה נכון וראוי, אלא האדם צריך להתבטא ולדבר לפי מקומו ואיפה שהוא אוחז בעולמו, ולא לחיות בשקר ובעולם הדמיון. והיו צדיקים אלו תקיפים וחריפים על זה מאוד, וכאשר היו אנשים שדיברו והתבטאו באופנים מסוימים והם אחזו שאין זה אמת, לעגו להם באמרם: הרי אינך אוחז בזה, ואתה סתם מדבר דברים כאלו. כך היו רגילים מאוד לנהוג בעניין זה בחריפות יתירה.

והנה לכאורה התניא כאן עומד על נקודה זו איך הוא יכול להגיד לשם יחוד וכו' כשאינו במדרגה זו של לעשות לשם יחוד, ואומר שאין בזה חיסרון, כי באמת בעומק לבו כל יהודי שייך לזה.

ונראה שבאמת תלוי איך האדם ניגש לזה, היינו שאם אדם אומר כאלו מילים ומדמה לעצמו שהוא באמת אוהז בזה, ומדמה בנפשו שהוא כמו הצדיקים הגדולים שבאמת עומדים במדרגה זו - אזי הוא באמת טעות גדולה עד למאוד, ויש להראות לו האמת, שהוא חי בטעות גדולה. אבל אם אדם יודע ומכיר את מצבו, שהוא נמצא בשפל המצב, והוא יודע היטב שאין לבו חפץ ומבקש את הייחוד העליון, אולם מפני הרצון הפנימי שיש לו הוא אומר זאת, כי עכ"פ הוא רוצה שרצון זה יתחזק ויתגדל על כל שאר הרצונות שבקרבו, אז בוודאי שיש מקום לומר זאת.

ועל דרך זה שמעתי מהגה"ח רבי יוסף ציינווירט זצ"ל אשר זקנו הגיע מפולין לירושלים, ואחר כך כשהיה כאן נסע נסיעה לגור אל הרה"ק השפת אמת זי"ע, ומצא שם חסידים זקנים שנסעו עוד לקוצק, ואחד מאותם חסידים סיפר לו כך, שכידוע הרבי מקוצק זי"ע נהג להסתגר בחדרו, ורק אחת לתקופה ארוכה היה יוצא, ואמר איזה אמרה או שאלה וכדו' באופן מאוד חריף. ופעם עצר הרבי מקוצק את אחד החסידים ושאלו: מה העבודה המיוחדת שלך - הרי כל חסיד יש לו את נקודת העבודה שלו. ענה הלה שהוא משתדל להקפיד מאוד על מקוואות, הוא הולך הרבה למקווה - בזה מצא את העבודה שלו. נענה הרבי בביטול: "א פערד גייט און מקווה בלייבט ער א פערד" (חמור שטובל במקוה נשאר חמור). ובכן אותו חסיד הבין שהרבי אומר לו לא ללכת למקוה, אז הוא הפסיק כחסיד המציית לרבו. לאחר תקופה שוב יצא הרבי ושוב פנה לאותו חסיד ושאלו על עבודתו, ענה הלה שעל פי דברי הרבי הפסיק ללכת כל כך למקוה. אמר לו הרבי: "אה, אז א פערד גייט אריין און מקווה ווערט ער ריין פון זיין שמוטיץ" (אם חמור הולך למקווה, הוא מתנקה מלכלוכו).

ולכאורה נמצאו דברי הרבי מקוצק זי"ע סותרים אלו את אלו, פעם אומר לאותו חסיד כך ופעם אומר לו כך, מה הוא רצה ממנו, האם ראוי להרבות במקוואות

או לא. וביאר החסיד המספר, שתחילה, כאשר ראה הרבי שהלה מדמה בעצמו שכשהוא הולך למקווה הוא פועל גדולות ונצורות – וזה הרי באמת לא שייך למדרגתו, אזי היה צריך לשמוע אמרה חריפה, ממנה יבין שאין לו שייכות עם העבודות הגדולות הללו. אולם לעומת זאת הוא צריך להבין שגם במדרגה שלו הוא פועל משהו, ולכן הוא כן צריך לעשות זאת, אבל עם ההבנה וההכרה האמיתית איפה הוא עומד בעולם. לעשות זאת עם כוונה של לפעול מטהרה מסוימת במצב שלו, ושלא ידמה לעצמו שהוא פועל בזה דברים גדולים שאינם במדרגה שלו.

והוא אשר דיברנו, שאמנם אפשר לעשות דברים שאין לו שייכות אמיתית עמהם, אולם רק באופן שדבר זה ברור, שאין אנו נמצאים באמת במדרגות גבוהות אלו. ומה שאנו מתנהגים ועושים כן מכל מקום, זהו במטרה לבוא לפנימיות האמת שכליבנו. יהודי הרי נמצא בשתי עולמות, וכמו שהאיר התניא את עינינו, שמהות האדם היא הרכבה של נפש אלוקית ונפש הבהמית, ונערכת מלחמה גדולה בין הנפש האלוקית שרוצה להיות המושלת, ובין הנפש הבהמית שרוצה שהיא תהיה המושלת, וצריך האדם להשתמש עם אמירות וביטויים המבטאים את הנפש האלוקית שבקרבו, שעיי"ז יאיר את עצמו ויעלה על שלטון הנפש האלוקית על פני הנפש הבהמית. ואם לא ישתמשו בדברים מסוימים השייכים לנפש האלוקית אז הנפש הבהמית תהיה המושלת והיא תעשה ככל העולה על רוחה, אולם לאידך, אם ידמה האדם שהאמירות והביטויים של הנפש האלוקית שהוא אומר ומתבטא הם אצלו אמת לאמיתה, הרי אז הוא סתם משטה בעצמו.

ויש להשוות לדברי התניא את דברי הרבי ר' אלימלך זי"ע בצעמיל קטן שלו (אומ 7) שכתב שם וז"ל: "בכל הדברים שבעולם, הן בתורה הן בתפלה הן במצוות מעשיות ירגיל את עצמו לומר בזה הלשון 'הריני עושה זאת לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו', וירגיל את עצמו לומר זאת בתוכיות ופנימיות הלב, ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה זו".

הנה מדובר כאן על אותו עניין, שהאדם ירגיל את עצמו שעושה לתכלית זו של לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו, וכמו שהתניא אומר כאן 'לעשות נחת רוח לפניו לבד ולא לרוות נפשו הצמאה לה'. וכותב 'ירגיל את עצמו' כלשון התניא 'להרגיל עצמו'. ואפשר לשאול את אותה קושיא, וכי אדם נמצא כבר במדרגה זו שעושה לעשות נחת רוח להבורא ית"ש. והרי אנו יודעים שכל דבר שאדם עושה הוא מתכוון רק לעשות את מה שזה תועלת בשבילו, ואם כן איך יאמר שהוא עושה 'לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו', האם הוא אוחז בזה.

ובכן, אמנם הוא איננו אוחז בזה, והוא יודע שאינו אוחז בזה, אולם הוא 'מרגיל' את עצמו לומר זאת, כדי שאט אט, במשך הזמן 'ירגיש הארה גדולה באמירה זו'. לומר זאת שוב ושוב עד שזה באמת יהיה כך. לא שמדמים שאוחזים בזה באמת, אלא יודעים שאמירה זו תגרום לנו שנוכל לבא יותר ויותר להיות במצב הזה.

בייחוד נפשו בה' חפץ כאו"א באמת לאמיתו בכל לב

וממשיך התניא: והיינו יחוד העליון שבאצילות הנעשה באתערותא דלתתא על ידי יחוד נפש האלקית והתכללותה באור ה' המלוכש בתורה ומצות שעוסקת בהן והיו לאחדים ממש כמו שנתבאר לעיל כי על ידי זה מתיחדים גם כן מקור התורה והמצות שהוא הקב"ה עם מקור נפשו האלקית הנקרא בשם שכינה שהן בחינת 'ממלא כל עלמין' ובחינת 'סובב כל עלמין' כמו שנתבאר במקום אחר (ראה שער היסוד והאמונה פרק ז) באריכות. – 'סובב כל עלמין' הוא מלשון מקיף, היינו שהוא אור גדול כל כך שאינו יכול להיכנס לגשמות, רק סובב את העולמות ואינו מאיר בתוכם, ואילו 'ממלא כל עלמין' היינו האור המצומצם שבא למלאות את העולמות. והן הן בחינת קוב"ה ושכינתיה – שאור הסובב זהו בחינת קוב"ה ואור הממלא היא השכינה, והתכלית היא להמשיך אור מהסובב לממלא. ועל ידי שאדם עושה מצוה והוא מעלה הגשמות שיש בחפץ המצוה למקום עליון אז ממשיך עי"ז את אור הסובב. והוא מהלך ארוך ונמשך, שפועלים עוד פרט ועוד פרט, עד שיהיה כזה אור גדול שיהיה יחוד קוב"ה ושכינתיה לגמרי בשלימות היחוד, 'ה' אחד ושמו אחד'.

אבל יחוד נפשו והתכללותה באור ה' להיות לאחדים, בזה הפיץ כל אדם מישראל באמת לאמיתו לגמרי בכל לב ובכל נפש – בלי מחיצות – מאהבה הטבעית המסותרת בלב כל ישראל לדבקה בה' ולא ליפרד ולהיות נכרת ונבדל ה"ו מיחודו ואחדותו יתברך בשום אופן אפילו במסירת נפש ממש – כפי שכבר ביאר לעיל (פרק יד) שכל יהודי יש לו את הבהירות שאם יביאוהו למצב שיצטרך להיפרד מאור ה', אז הוא לא יסכים לכך בשום אופן, כי בוודאי הוא רוצה להיות נכלל באור ה', ומה שיהודי יכול להגיע למצב של חטא, זהו כדברי חז"ל⁵ (סוטה ג.) "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות", היינו שמדמה בעצמו שיכול לעשות חטא ולהישאר עדיין מחובר באור ה', ולא יהיה נפרד, וזהו הרוח שטות שמכניס בו היצר הרע. והדרך להתגבר על הניסיונות והקשיים של היצר הרע הוא על ידי שיחדיר בעצמו האמת הפשוטה שהוא הרי מוכן למסירות נפש להיבטל באור ה' ולא להיות נפרד מאור ה', ולהבין שבעבירה הוא נפרד מאור ה', ואז ממילא לא ירצה בשום אופן לעשות את העבירה.

עסק התורה והתפילה הם בבחינת מסירות נפש, ובפרט בעת אמירת 'ברוך אתה'

וממשיך ואומר דבר נורא, שיש לחקקו על לוח הלב: ועסק התורה ומצות והתפילה הוא גם כן ענין מסירת נפש ממש כמו בצאתה מן הגוף כמלאת שבעים שנה – גילוי נשגב – יהודי יושב ללמוד, או נעמד להתפלל, הרי זה בחינה של מסירות נפש. וכל זאת למה, כי בשעת התורה והתפילה הוא עוזב את הגוף ועולה לעולם העליון. שהרי בשעת התורה והתפילה – שאינה מהרהרת בצרכי הגוף אלא מחשבתה מיוחדת ומלוכשת באותיות התורה והתפילה שהן דבר ה' ומחשבתו יתברך והיו לאחדים ממש שזהו כל עסק הנשמות כגן עדן כדאיתא בגמרא (ראה ברכות יז:) ובזהר (ראה שם ס"א קלא; ועוד) – שכל העסק שם הוא "להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו" (מסילת ישרים פרק א). אלא ששם מתענגים בהשגתם והתכללותם באור ה' – שם זוכים לבחינה של "אז תתענג על ה'" (ישעיה נח, יד), וכאן אצלינו אין בחינה זו כי אנו שרויים בגשמיות, וגשמיות אין לה שייכות עם 'אז תתענג על ה', אבל כשאדם מתפלל אז הוא באמת עוזב את העולם בבחינה של מסירות נפש.

וכמובן שאם אין שקועים לגמרי בתורה ובתפילה, אלא נמצאים קצת כאן וקצת כאן, זה לא נקרא מסירות נפש, אבל אם אדם מחליט להתרכז, לעסוק בתורה ובתפילה, אז הוא עושה להקב"ה בחינה כזו של נחת רוח, כמו עבודה של מסירות נפש בפועל ממש. זכיה גדולה כזו שהאדם יכול לזכות לעצמו, ועושים זאת הרי כמעט כל הזמן, שעוסקים בתורה ובתפילה, ובכל דקה שאדם מחליט לשבת וללמוד בריכוז, ולהתפלל בכוונה נכונה, אזי, כפי שמגלה לנו התניא, הוא נמצא בסוג עבודה כזו, ממש כמו מסירות נפש.

וזהו שתקנו בתחלת ברכות השחר קודם התפלה 'אלקי נשמה' וכו' 'ואתה נפחתה' כו' 'ואתה עתיד ליטלה ממני' כו' - ואומרים הלאה 'מודה אני לפניך' וכו' - כלומר מאחר שאתה נפחתה בי ואתה עתיד ליטלה ממני לכן מעתה אני מוסרה ומחזירה לך לייחודה באחדותך וכמו שכתוב (ספלים כה, ט) 'אליך ה' נפשי אשא' - נשמה זו נתת לי, עכשיו אני מחזיר זאת אליך הקב"ה, ואיך - והיינו על ידי התקשרות מחשבתי במחשבתך ודיבורי בדיבורך באותיות התורה והתפלה ובפרט באמירה לה' לנכח כמו 'ברוך אתה' וכהאי גוונא. והנה בהכנה זו של מסירת נפשו לה' יתחיל ברכות השחר 'ברוך אתה' כו' -

'ברוך אתה' היא הקרבה אל ה' הכי גדולה, וכמו שהביא הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע (עבודת ישראל פרשת לך ד"ה ומלכי, נסס 'רצונו נ"ע') עה"פ (ספלים ק, ד) "אתה כהן לעולם", וז"ל: "פירוש דהנה אנחנו קרוצי חומר מלאי חטא ועון ואעפ"כ אנו זוכים לדבר ולהתחנן לפני מלך הכבוד הוא היוצר כל דלית מחשבה תפיסא ביה, וגם אנו קוראין אותו בלשון 'אתה' כאשר ידבר איש אל הנצב לעומתו, זהו בודאי חסד גדול ופלא מרחמי הש"י המרחם על בריותיו. וידוע כי ענין החסד מכונה תמיד בשם 'כהן איש חסד' (זוהר ס"א לו:), וזהו פירושו, את"ה, מה שאנו זוכין לדבר לך בלשון את"ה, הוא כה"ן לעולם היינו מפני כי לעולם חסדו".

והן הן דברי התניא - 'ובפרט באמירה לה' לנכח כמו 'ברוך אתה', שאז מתקשר ביותר בהקב"ה, היינו כי הוא בא למעלה מהעולם שלו ועולה למקום שיכול לומר להקב"ה 'ברוך אתה' בלשון נוכח.

ובספה"ק לקומי תורה בפרשתינו (ד"ה ושממי) כתב התניא לפרש המילים 'ברוך אתה', אשר אחד מפירושי ברוך הוא מלשון 'ברכה' והמשכה, היינו "שיתגלה אלקותו יתברך למטה מטה עד שיהיה בבחינת 'אתה' לנוכח". שיומשך אור ה' למטה עד למקום המברך.

למדנו אפוא שחיון ממה שכתוב כאן שבכל תורה ותפילה כשאדם שקוע בהם הרי זה בחינה של מסירות נפש, שמתקשר עם הקב"ה ממש כמו כשהנשמה עולה למעלה בפועל. הרי ביותר הדברים אמורים כשאומרים מאה ברכות בכל יום ואומרים 'ברוך אתה', שפירושו שנמצאים עם אור ה' ממש ביחד, בבחינת מסירות נפש ממש.

ומכאן נעמוד על חומר הדבר אם ח"ו נעמדים ואומרים 'ברוך אתה' ואין חושבים כלל מה שאומרים. והרי האדם שנמצא בבחינה של עומד לפני המלך, שאומר ברוך אתה, בלשון נוכח, וודאי שהברכה צריכה להיות במדרגה אחרת לגמרי, באופן הראוי כדבעי.

וכן בהכנה זו יתחיל ללמוד שיעור קבוע מיד אחר התפלה - כמו שכתוב בשו"ע (או"ח סימן קנה ס"ב) שכל יום אחר התפילה צריך קביעת שיעור. וכאן המקום לעורר על זה, כי הנה אלו שזוכים ללמוד ב"ה כל היום, ואחר התפילה צריכים לעשות איזה הפסקה כדי שיוכלו מיד להתחיל את חוק לימודם בישיבה או בכלל, ייתכן שבאמת אינם מחויבים בזה לקבוע עת ללימוד מיד אחר התפילה, לפני שיסדרו את ענייניהם. אולם עכ"פ בימים שאין לומדים כל היום, כמו בתקופת בין הזמנים שהיה כעת, אזי על פי דין חובה לעשות מיד אחר התפילה קביעות עתים לתורה, ואפילו שמיעדים אחר כך בהמשך היום עוד שעות ללימוד, אבל כיוון שהולכים עכשיו לעסוק בעניינים אחרים אחר התפילה, ואין לומדים מיד אחר כך, יש לקבוע עת ללימוד מסוים. ויש לחזק מאוד עניין זה בימים שאין עוסקים כל הזמן בלימוד, לקבוע אחר התפילה עת קבוע ללמוד.

וכן באמצע היום קודם שיתחיל ללמוד צריכה הכנה זו לפחות כנודע שעיקר ההכנה לשמה לעכב הוא בתחלת הלימוד בנינונים - חידוש גדול, שעיקר ה'לשמה' קובע בתחלת הלימוד - וכמו בגמ' וספר תורה שצריכים לשמה לעכב ודיו

שיאמר בתחלת הכתיבה 'הריני כותב לשם קדושת ספר תורה' או 'לשמו ולשמה' כו', וכשלומד שעות הרבה רצופות יש לו להתבונן בהכנה זו הנ"ל בכל שעה ושעה עב"פ כי בכל שעה ושעה היא המשכה אחרת מעולמות עליונים להחיות התחתונים והמשכת החיות שבשעה שלפניה חוזרת למקורה [בסוד 'רצוא ושוב' שבספר יצירה (פ"ב מ"ט)] עם כל התורה ומעשים טובים של התחתונים כי בכל שעה שולט צירוף אחד מי"ב צירופי שם הוי"ה כ"ה בי"ב שעות היום וצירופי שם אדנ"י בלילה כנודע.

והנה כל כוונתו במסירת נפשו לה' על ידי התורה והתפלה להעלות ניצוץ אלקות שבתוכה למקורו תהא רק כדי לעשות נחת רוח לפניו יתברך כמשל שמחת המלך בבוא אליו בנו יחידו בצאתו מן השביה ובית האסורים כנ"ל. – וכמו שהביא לעיל (פרק ל) "וזאת תהיה עבודתו כל ימיו בשמחה רבה היא שמחת הנפש בצאתה מהגוף המתועב ושבה אל בית אביה כנעוריה בשעת התורה והעבודה וכו' ואין לך שמחה גדולה כצאת מהגלות והשביה כמשל בן מלך שהיה בשביה ומוחן בבית האסורים ומנוול כאשפה ויצא לחפשי אל בית אביו המלך". היינו שמכיוון שבשעת התורה והעבודה מתקרבים אל ה' צריך להיות התורה והעבודה בשמחה נשגבה, שבכל מילה שאומרים זוכים לקיים ולדבקה בו, איפה שנמצא ואיך שנמצא, זה המהות של תורה ותפילה – שעוזבים את הגוף המסואב ומתקרבים לה', ולכן צריך ללמוד ולהתפלל מתוך שמחה רבה ועצומה.

והנה כוונה זו היא אמיתית באמת לאמיתו לגמרי בכל נפש מישראל בכל עת ובכל שעה מאהבה הטבעית שהיא ירושה לנו מאבותינו. רק שצריך לקבוע עתים להתבונן בגדולת ה' להשיג דחילו ורחימו שכליים וכולי האי ואולי וכו' כנ"ל – אכן נדרש מן האדם שיגיע למדרגה גבוהה יותר, אולם מחשבת האהבה הטבעית היא הבסיס והיסוד.

סיימנו בס"ד ללמוד פרק מא, ותמצית העניינים, שהעמיד תחילה שראשית העבודה עיקרה ושרשה היא היראה, והסביר איך מגיעים ליראה, והחשבונות שעושים

כהכנה למצוות, ואחר כך הסביר הענין של אהבה, והענין של יחוד קוב"ה ושכינתיה. ובוזה נתבאר לנו באר היטב מה שאנו אומרים כל יום לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה, 'בדחילו ורחימו' זה העניין של אהבה ויראה, וא"כ צריך אז להתבונן במחשבות היראה והאהבה שנתבארו כאן, 'ליחד' וכו' 'בשם כל ישראל' - שלא רק שאני אתקרב אל ה' אלא שכל ישראל יתקרבו אליו יתברך. והרבי ר' אלימלך מוסיף את המילים 'לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו', וזהו באמת תוכן דברי התניא שהסביר בעיקר כוונת ה'לשם יחוד', שהכוונה היא רק לעשות את רצון ה', ולא להרוות צמאוננו, וזאת צריך כל אחד ואחד לומר לפני התורה והתפילה ולפני שאר המצוות, ואפילו שאין אוחזים בוזה צריך לומר זאת כדי להרגיל את עצמו מתוך תקווה שכאשר יעבדו על זה עוד ועוד יגיעו לשייכות ולקשר אמיתי עם עניין נשגב זה.

